

Hekim emeği mi, o da ne?

Dr. Sebahattin Işık

İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Zorunlu hizmetini Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yaptı. Okul doktoru, işyeri hekimi ve belediye doktoru olarak farklı şehirlerde görevler yaptı. Tıbbi mikrobiyoloji dalında doktora çalışmasını tamamlayarak bilim doktoru unvanı aldı. Halk sağlığı, sağlık bilimi, sağlık sistemleri ve uluslar arası sağlık politikaları konularında araştırmalar yaptı. Halen bu alanlarda danışmanlık yapmaktadır.

A

ta Soyer bir yazısında (19.1.2009), "Bu ara hekim emeği üzerine tartışmalar yapıyoruz. Daha doğrusu, emek kategorileri içinde hekim emeğinin yerini konuşmaya çalışıyoruz. Çok bilindiğini varsaydığımız bu konuda nasıl da zorlanıyoruz, şaşmamak elde değil." diyor. Bu sözler İstanbul Tabip Odası'nın bir yıl kadar önce düzenlediği hekim

emeği konulu bir çalıştay günlerine denk geliyor.

Çalıştayın amacı, hekimlik hizmetlerinin nitelikli bir şekilde üretiminin sürdürülebilmesi, hekim emeğinin karşılığının nitelik ve nicelik birlikteliği içinde doğru tanımlanması ve karşılığının doğru belirlenmesi için gerekli ilke ve kriterleri tanımlamak. Yani hekimlik yapmak ve emeğin karşılığını belirlemek için kriterleri tanımlamak çalıştay. Yine de çok anlaşılır olmadı ama neyse.

Emek deyince hemen, 80 öncesinde bizlere ezberletilen üretim ilişkileri bağlamında, bildik sözler devreye giriyor ama ne hikmetse ne emek anlaşılıyor, ne değeri biliniyor, ne de karşılığı veriliyor.

TTB Merkez Konseyi'nde bulunmuş bir arkadaşımız SD'de yayımlanan bir yazısında, "Sağlıkçı emeği ve özel olarak da hekim emeği nitelikli bir iş gücüdür" diyordu. Yine eski TTB başkanımızın şu sözleri hala gazete arşivlerindedir:

“Sağlık hizmeti üretenler emeğini almak durumundadır. Bizim talebimiz, çok alçak gönüllü bir taleptir. Hekimlerin ortalama maaşı 800 milyon ile 1 milyar arasında değişiyor. Hekim maaşlarında yüzde 100 artış talep ediyoruz. En düşük hekim maaşı 2 milyar lira olmalıdır.”

Türk Dış Hekimleri Birliği'nin dış tedavi fiyatlarını belirleme çalışmasına verdiği ada bakın: “İlgili Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarının ortaya koyduğu; *'hizmet standardı, tedavi kalitesi ve hekim emeğinin korunması'* gerçeği ile uyumlu olarak, Birliğimiz tarafından başlatılan ağız ve diş sağlığı hizmet bedellerinin maliyet temelli olarak bilimsel metotlara dayalı bir biçimde belirlenip güncellenmesi projesi.”

Neyse ki, yukarıda sözünü ettiğimiz çalıştayda Şükrü Güner'in konuşmasında sağduyulu bir mesaj dikkatimizi çekiyor: “Bu mesleği uygulayanların emeğini değerlendirmek, belirli bir meta gibi ele alıp, değer biçmek olanaksızdır.”

Sayın Güner'in konuşmasından anladığımıza göre Cumhuriyet dönemi “emek yoğun” hekim mücadeleleri ile geçmiş.

1924'te İstanbul Dostluk ve Yardım Cemiyeti kurulmuş. Bu cemiyet hekimlerin ödediği vergilerin azaltılması girişimlerinde bulunmuş. Hatta hekimler ücretlerini kolaylıkla alabilsin diye Adliye Bakanlığı'na başvuru yapmış.

Cumhuriyet döneminde ilk kadın hekimi-miz olan Dr. Safiye Ali, 1929'da bir makalesinde, “...Bizde ise doktorlar hayatlarını çok güç temin ediyorlar. Almanya'da 5 sene çalışan bir doktor, değil bizdeki gibi günlük hayatını temin etsin, kendisinin hiç olmazsa 1 aylık seyahat ve hava değişimini temin eden servet sahibi bir adamdır.” diye yazmış.

1942 yılında Etibba Odası bünyesinde “Tıp Ailesi Yardımlaşma Cemiyeti” kurulmuş.

1962 yılında İstanbul Tabip Odası'nı ziyaret eden Sağlık Bakanı Dr. Yusuf Azizoğlu'na verilen rapor, “Hekimlerin sorunun sebebi ekonomik olup, hekimlerimiz geçim sıkıntısı içindedirler.” başlığını taşıyormuş

1965 de Türk Tabipleri Birliği'nin sağlık işkolunda “Türk Sağlık Hizmetleri Güçbirliği” kurularak, 657 sayılı yasa ile getirilen hak kayıplarına karşı mücadeleler verilmiş.

Bu arada İzmir ve İstanbul Tabip Odalarının çok sayıda “emek” temalı yürüyüşler ve eylemler yaptıklarını biliyoruz. Hatta son olarak İstanbul Tabip Odası'nın Kadıköy'de düzenlediği bir yürüyüş var

ki, söz karmaşası içinde emek boğulup gitmiş. Çağrı şöyle: “Sağlığımız, Emeğimiz, Mesleki Onurumuz için Mitinge! 18 Ekimde Beyaz Önlüklerimizle, Çocuklarımızla, Ailelerimizle ve Komşularımızla Kadıköy'deyiz.” Sanki yürüyüşe karar verilmiş de, yürüyüşün ne için yapılacağı kararlaştırılmamış gibi bir şey.

Birileri emek ticareti ile menkul (meşgul mu) iken birileri de hekim emeğini küçük değerlerle ölçmeye çalışarak erozyona uğratmakla meşgul. Bu arada olan hekimlere oluyor.

Sadece bu kadarla kalsa neyse; hekimin değersizleştiği, emeğinin küçümsendiği bir ortamda hastanın değerinin de o oranda azalması kaçınılmaz olacak, hasta güvenliği riske edilecektir.

Sosyal devlet sorumluluğu taşıyan ve hasta güvenliğini önceleyen otoritelerin hekim emeği konusunda duyarlı olmaları kendi geleceklerinin gereğidir.

Bu sözlerden sonra Faik Çelik'in tıbbi tercih eden öğrencileri konuşturduğu SD'nin geçen sayısındaki yazısına göz atalım:

“Bu yıl dereceye giren öğrencilerin önemli bir kısmı tıp fakültelerini seçmişlerdir. 2009 ÖSS sınavında sayısal-1 puan türü birincisi Gülşen Yücel, Türkiye'nin sağlık problemleri ve hekimlik mesleğiyle ilgili sıkıntılara ilişkin soruya, *'Bu bölümü tercih ettiğimde 'Doktorluğun cazibesi eskidendi. Artık doktorluk kıymetli değil.'* dediler. Ben bunları bilerek geldim ve mutluyum.’ cevabını vermiştir.

Konuyla ilgili olarak sayısal-2 puan türü birincisi Çağatay Ermiş ise, *'Benim ailemde doktor çok, hepsi bir araya geldiğinde sağlık alanındaki sıkıntıları açıkça görüyoruz demek yanlış olur, tıp tüm dünyada yükselen bir değer'* demiştir.”

Hani “Tam Gün Yasası'nın” mecliste kabul edilip yasalastığı bugünlerde hatırlarımızı biraz kurcalayalım dedik. Belki

Cumhuriyet döneminde ilk kadın hekimi-miz olan Dr. Safiye Ali, 1929'da bir makalesinde, “...Bizde ise doktorlar hayatlarını çok güç temin ediyorlar. Almanya'da 5 sene çalışan bir doktor, değil bizdeki gibi günlük hayatını temin etsin, kendisinin hiç olmazsa 1 aylık seyahat ve hava değişimini temin eden servet sahibi bir adamdır.” diye yazmış.

böyle yazılar yazmaya bir daha gerek kalmaz ve yukarıdaki sevgili öğrencilerimizin emekli olurken de benzer sözleri söylemelerine şahit oluruz. Kim bilir?

Kaynaklar

Dr. Eriş Bilaloğlu

Dr. Şükrü Güner

Füsun Sayek, Yıldız Üniversitesi Oratoryumu Milliyet Haber, 2003

Hekim Emeği Çalıştayı 8-9 Kasım 2008

http://www.evrensel.net/haber.php?haber_id=43970

<http://www.sdplatform.com/Baslik.aspx?BID=259> http://www.zonguldakdo.org/index.php?option=com_content&view=article&id=199:hizmet-aliminda-qhizmet-standardi-tedav-kalt-es-ve-hekim-emeq-korunmalidir&catid=1:son-haberler&Itemid=50